

economie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommitteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommitteerde.
- 4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinator en de gecommitteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommitteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinator en gecommitteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld.

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van drie scorepunten voor het hele examen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1 Rookremmers

1 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- De genoemde bijkomende/onbedoelde (maatschappelijke) kosten/effecten van roken komen ten laste van anderen dan de roker zelf 1
- en worden niet verrekend in de prijs van het product 1

2 maximumscore 1

progressief variabele kosten

Voorbeelden van een juiste toelichting zijn:

- De TK-functie heeft een progressief verloop / is een kwadratische functie.
- De MK-functie is een stijgende lijn.

3 maximumscore 3

Maximale winst wordt behaald als $MO = MK$

- $MO = -0,08q + 16$ 1
- $MK = 0,02q^2 + 4 + 2$ (accijns) 1
- $-0,08q + 16 = 0,02q^2 + 6 \rightarrow q = 100$ 1
- $100 \times 100.000 = 10$ miljoen pakjes 1

4 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- $P_{scenario2} = -0,04 \times 100 + 16 = € 12,00$
- $TO_{scenario2} = 12 \times 100 \times 100.000 = € 120$ miljoen
- Nieuwe TK = $0,01q^2 + 6q + 100$ door € 2 accijnsverhoging
 $TK = (0,01 \times 100^2 + 6 \times 100 + 100) \times 100.000 = € 80$ miljoen
- $TW_{scenario2} = € 40$ miljoen

Opmerking

Als bij de uitwerking sprake is van doorwerkfouten uit vraag 3 (q), hiervoor geen scorepunten in mindering brengen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$(P_{\text{scenario}2} = -0,04 \times 100 + 16 = € 12,00)$$

$$\text{Afwentelingspercentage } \frac{12,00 - 11,20}{2} \times 100\% = 40\%$$

Opmerking

Wanneer de prijs bij vraag 4 foutief is berekend en dit antwoord gebruikt is bij vraag 5, kan het scorepunt worden toegekend.

6 maximumscore 2

lager

Een voorbeeld van een juiste toelichting is:

Bij scenario 3 zal de prijsafzetlijn van een pakje sigaretten naar links verschuiven / zal er minder vraag zijn naar sigaretten bij elke gegeven prijs als gevolg van de ontmoedigingsmaatregelen, waardoor de accijnsopbrengst zal afnemen.

Opmerking

Als het verschuiven van de prijsafzetlijn niet is genoemd of verwoord, maximaal 1 scorepunt toekennen.

Opgave 2 Eigen duit in zakje van de zorg

7 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Zonder verzekерingsplicht zouden ‘goede’ risico’s / mensen met weinig (verwachte) gezondheidsklachten geneigd kunnen zijn om zich niet te laten verzekeren. De verzekерingsmaatschappijen zouden dan meer ‘slechte’ risico’s / verzekerden met een relatief hoog risico overhouden, waardoor de premies zouden moeten stijgen 1
- Hierdoor zouden nog meer ‘goede’ risico’s afvallen / relatief gezonde mensen afzien van verzekering 1

8 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Een eigen risico houdt in dat verzekerden zelf het eerste deel van de zorgkosten moeten betalen. Dit kan leiden tot vermindering van (over)consumptie van zorg / dit kan ertoe leiden dat mensen beter letten op hun gezondheid, waardoor het de toenemende zorgkosten kan beperken.

9 maximumscore 2

$$\frac{(44\% \text{ van } 300) + 173}{12} = € 25,42. \text{ (Dit is meer dan } € 25.)$$

10 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

- Alleen bij jaarlijkse zorgkosten boven de € 300 heeft een verzekerde bij een vrijwillig eigen risico extra kosten. Verzekerden in groep III lopen 30% kans op zorgkosten van € 1.000 en 9% kans op zorgkosten van € 10.000. In beide gevallen bedragen de extra kosten voor de verzekerde de volle € 400 van het vrijwillig eigen risico. De verwachte extra zorgkosten voor de verzekerde bedragen dan 39% van € 400 = € 156. Dit is meer dan de besparing op de premie van € 140, dus er is geen sprake van financieel voordeel.
- Gegeven een premie gelden de volgende kosten in de oude situatie: $(0,46 \times 0) + (0,15 \times 300) + (0,30 \times 300) + (0,09 \times 300) = € 162$
Gegeven de veranderingen gelden de volgende kosten in de nieuwe situatie:
 $(0,46 \times 0) + (0,15 \times 300) + (0,30 \times 700) + (0,09 \times 700) - 140 = € 178$
Er is dus geen sprake van een financieel voordeel.

Opmerking

Wanneer de kandidaat heeft gerekend met een extra eigen risico van € 300, maximaal 1 scorepunt toekennen bij een juiste berekening.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Naarmate meer verzekeren (in een systeem van een vrijwillig eigen risico) kiezen voor een vrijwillig eigen risico, zal er tussen verzekeren een groter verschil ontstaan in zorgbetalingen: verzekeren met weinig behoefte aan zorg / die minder zorg nodig hebben zullen relatief minder hoeven te betalen. De gezonde mensen zullen dan in mindere mate de lasten dragen van de mensen die veel zorg nodig hebben.

Opmerking

Het verwoorden in het antwoord van de ‘behoefte aan zorg’ is essentieel voor het toekennen van scorepunten.

Opgave 3 Drukte in de spits

12 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- De overheid (*principaal*) en Trains (*agent*) hebben naar verwachting verschillende doelstellingen: Trains zal meer gericht zijn op het behalen van winst, terwijl de overheid vooral de belangen van de reizigers op het oog heeft 1
- De overheid heeft beperkt zicht op de kosten en opbrengsten van Trains. Er is sprake van informatie-asymmetrie 1
- Deze situatie wordt (gedeeltelijk) opgeheven door de genoemde overeenkomst doordat de overheid (deels) over dezelfde informatie beschikt als Trains 1

13 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- Bij de stijging van het tarief in de spits met 10% daalt de gevraagde hoeveelheid in de spits met 2% (doordat $E_v = -0,2$) 1
- Bij daling van het tarief in de daluren met 10% daalt de gevraagde hoeveelheid in de spits met 3% (doordat $E_k = +0,3$) 1
- De bezettingsgraad wordt:
 $109 \times 0,98 \times 0,97 = 103,62$
of
 $109 \times 0,95 = 103,55$ 1

14 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

- Een toenemend aantal reizigers (in de daluren) zal nauwelijks tot meer totale kosten leiden, omdat de toename gerealiseerd kan worden binnen de reeds bestaande capaciteit (met enkel een hogere bezettingsgraad) 1
- De gemiddelde totale kosten zullen afnemen, omdat de totale constante kosten over meer treinreizigers verdeeld kunnen worden 1

15 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste verklaring zijn:

- Recreatieve gebruikers die tot dusver onvoldoende betalingsbereidheid hadden om met het openbaar vervoer te reizen, kunnen met het lage tarief voor de daluren hier nu wel voor kiezen. (Dit leidt tot toename van het consumentensurplus voor deze groep)
- Door verlaging van de (dal)prijs wordt het verschil tussen de betalingsbereidheid van consumenten en de (dal)prijs groter, en neemt het consumentensurplus toe voor de gebruikers van het (dal)tarief.

Opgave 4 Zorgen om bezorgen

16 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- In 2015 bedraagt de HHI $60^2 + 25^2 + 8^2 + 7^2 = 4.338$ 1
- Deze waarde is hoger dan 2.000. (Volgens het criterium van de NCA kent deze markt dus onvoldoende concurrentie) 1

Opmerking

Een alternatieve juiste berekening moet ook goedgekeurd worden, bijvoorbeeld $HHI > 60^2 > 2.000$.

17 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- Stel $q = 100$; $P = € 6,95$; $TO = € 695$
 $TO_{NetShop}$ is $695 \times 50\% = € 347,50$
 $q_{NetShop} = 75\%$ (van $q=100$)
 $P_{Netshop} = \frac{347,50}{75} = € 4,63$ 2
- $\frac{4,63 - 6,95}{6,95} \times 100\% = -33,38\%$

Het tarief is voor NetShop bij Rapservice 33,38% lager dan het gemiddelde tarief bij Rapservice 1

Opmerking

Een alternatieve juiste berekening moet ook goedgekeurd worden

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Als de klanten de kwaliteit van Rapservice beter vinden, zullen ze ook een hogere betalingsbereidheid / een voorkeur hebben om bezorgingen door Rapservice te laten doen. De snelle groei van de markt kan daardoor meer ten goede komen aan Rapservice, waardoor de mate van concurrentie zal verminderen.

Opgave 5 Rentebeleid geeft onvoldoende wind in de zeilen

19 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

- Een renteverlaging kan leiden tot afname van de besparingen / tot toename van kredietverstrekking, waardoor de bestedingen toenemen 1
- Dit kan leiden tot toename van de productie, waardoor overbezetting / benadering productiecapaciteit / krapte op de goederenmarkt kan ontstaan, wat leidt tot toename van de bestedingsinflatie 1
- De toename van de productie kan leiden tot een toename van de vraag naar arbeid en van de lonen (sterker dan de stijging van de arbeidsproductiviteit). Bedrijven kunnen de stijging van de loonkosten (per product) doorberekenen in de verkoopprijzen, wat leidt tot toename van de loonkosteninflatie 1

20 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste verklaring zijn:

- Door technologische ontwikkelingen kan de stijging van de arbeidsproductiviteit groter zijn dan de loonstijging. Op grond van kostenoverwegingen bestaat er nu geen aanleiding voor bedrijven om de prijzen te verhogen (aangezien de loonkosten per product dalen).
- Als gevolg van kapitaalintensievere productie (bijvoorbeeld robotica) kan de vraag naar arbeid dalen ten opzichte van het aanbod, waardoor een neerwaartse druk op de lonen ontstaat / een hogere werkloosheid ontstaat. De neerwaartse druk op de lonen / hogere werkloosheid leidt tot lagere loonkosten of tot minder bestedingen, wat een neerwaarts effect heeft op het prijspeil.

21 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste verklaring zijn:

- Binnenlandse aanbieders die te maken hebben met concurrentie uit het buitenland kunnen zich extra hebben ingezet om door kostenbesparingen hun prijzen laag te houden, wat bijdroeg aan het laag blijven van de inflatie.
- Binnenlandse aanbieders kunnen zijn weggeconcurreerd door efficiënter producerende buitenlandse concurrenten, wat een neerwaarts effect heeft gehad op het prijsniveau.
- Binnenlandse aanbieders kunnen meer grondstoffen of halffabricaten inkopen uit het buitenland om de kosten te drukken, met een neerwaarts effect op het prijsniveau als gevolg.
- Door de toegenomen handel maken geïmporteerde producten een groter deel uit van het pakket consumptiegoederen waar de consumentenprijsindex/het inflatiecijfer op gebaseerd is (ervan uitgaande dat de prijs van geïmporteerde goederen stabiel is).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste toelichting is:

- Verhoging van de overheidsuitgaven / verlaging van de belastingen kan leiden tot een toename van de bestedingen, waarmee de inflatiiedoelstelling alsnog kan worden bereikt 1
- Dankzij toename van de bestedingen / van economische bedrijvigheid kan de overheid in komende jaren hogere belastingontvangsten / lagere uitgaven voor de sociale zekerheid tegemoet zien 1
- Bij een overheidstekort zal de overheid moeten lenen. Door de lage rente zullen de rentelasten over deze leningen in de toekomst laag zijn, zodat deze in mindere mate andere uitgaven zullen verdringen 1

Opgave 6 Gedeelde vreugd ...

23 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

De groei van het bbp wordt $1,1 + 0,78 = 1,88\%$ per jaar

$$1,0188^5 = 1,0976$$

$$\frac{1,0976}{1,0562} = 1,039$$

Het bbp zal met de extra herverdeling na vijf jaar 3,9% hoger worden.

Opmerking

Voor een andere juiste wijze van afronden kunnen ook scorepunten worden toegekend.

24 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Herverdeling van de inkomens zal leiden tot een toename van het inkomen van de laagste inkomens. Zij besteden een relatief groter gedeelte van hun inkomen aan de hoge inkomens. Dit zal leiden tot een toename van de consumptie bij de lagere inkomensgroepen zonder dat de consumptie van de hogere inkomensgroepen noemenswaardig zal afnemen. De bestedingen in het land zullen dan toenemen (hetgeen leidt tot meer economische groei).

25 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Een hoger opleidingsniveau betekent dat arbeiders een hogere arbeidsproductiviteit hebben 1
- en daardoor een hoger inkomen hebben, wat ten goede komt aan de toekomstige groei van het bbp 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Bij sterkere ongelijkheid zal het aanbod op de vermogensmarkt stijgen (doordat mensen met hogere inkomens een groter deel van hun inkomens sparen / beleggen dan mensen met een lager inkomen) met verlaging van de rente als gevolg 1
- Dit kan leiden tot toename van de investeringen en daarmee ook van de productiecapaciteit 1

Opmerking

Het tweede scorepunt kan alleen worden toegekend als een juiste uitleg is gegeven voor het eerste scorepunt.

27 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Alleen als beloning is gekoppeld aan productiviteit zullen mensen die een hoger inkomen willen, een prikkel hebben om hun productiviteit te vergroten door extra scholing / door harder te werken (waardoor de totale productie zal toenemen).

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 24 juni.

6 Bronvermeldingen

bron voor opgave 1 Rookremmers:

Maatschappelijke kosten en baten analyse van tabaksontmoediging;

Maastricht University, RIVM, Trimbos Instituut, 2016

ISBN: 978 94 6159 342 9

economie vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo,

Bij het centraal examen economie vwo:

Op **pagina 5**, bij **vraag 3**, moet het volgende worden toegevoegd:

Een tweede voorbeeld van een juist antwoord bij de **tweede deelscore** is:

Indien de kandidaat de MK zou hebben berekend met ($x \cdot 100.000$), dan komt er de volgende MK-functie uit:

$$MK = 2000q + 400.000 + 200.000$$

en

Op **pagina 5**, bij **vraag 3**, moet bij de **derde deelscore** altijd 1 scorepunt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren economie vwo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,

voorzitter